

Protokół

23. posiedzenia, 6 sesyi, V. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 18. Października 1888.

Początek o godzinie 11. minut 40.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Jan hr. Tarnowski.

Sekretarze: pp. Władysław książę Sapieha Adam Jędrzejowicz, St. Badeni, ks. Siczynski.

Obecnych posłów 127.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Rada Namiestnictwa p. Kazimierz Laskowski.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i zagaja posiedzenie.

Protokoły z 19. i 20. posiedzenia uznaje Marszałek za przyjęte, gdyż żadnych przeciw nim nie wniesiono zarzutów. — Protokoły zaś z 21. i 22. posiedzenia złożone są do przejrzenia w biurze sejmowem.

Sekretarz p. Adam Jędrzejowicz czyta spis petycyj wniesionych po dzień 18. Października b. r. od L. 632 do L. 637 włącznie, które przydzielono następującym komisjom:

Komisji drogowej L. 632.

„ budżetowej l. 633, 634.

„ szkolnej l. 635.

„ propinacyjnej l. 636 i 637.

Marszałek przedstawia Izbie Radcę dworu p. Franciszka Karasińskiego jako komisarza rządowego do sprawy propinacyjnej.

Przystąpiono do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest sprawozdanie ko-

misyi propinacyjnej w przedmiocie projektowanej w przedłożeniu rządowem z dnia 18. Września 1888 zmiany ustawy krajowej z dnia 30. Grudnia 1875 o zniesieniu prawa propinacyi.

Sprawozdawca poseł Skalkowski zostaje uwolniony od czytania sprawozdania.

Sprawozdawca podnosi, iż skutkiem pomyłki opuszczonym został w druku jeden ustęp (III) rezolucyi i czyta projekt ustawy oraz uzupełnioną opuszczonym ustępem rezolucyę, w brzmieniu następującem:

Projekt ustawy.

Ustawa

dla Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zawierająca postanowienia o użyciu bonifikacyi państwowej, przyznanej §. 2. b. ustawy państwowej z dnia 20. Czerwca 1888. Nr. 95. Dz. pr. p. na wynagrodzenie ubytku w dochodach propinacyjnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. I.

Kwota jednego miliona złotych rocznie, przyznana postanowieniem §. 2. b. ustawy z dnia 20. Czerwca 1888. Nr. 95. Dz. pr. p. uprawnionym do propinacyi, jako odszkodowanie za nie-

przewidziany ubytek w dochodach propinacyjnych, przypadająca do wypłaty ze Skarbu państwa za czas od 1. Września 1888. do 31. Sierpnia 1889. — ma być wypłacona przez Skarb państwa Wydziałowi krajowemu Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, jako Dyrekcji funduszu propinacyjnego, ustanowionej §. 24. ustawy krajowej z dnia 30. Grudnia 1875. Nr. 55. Dz. ust. i rozp. kraj. — i będzie fruktyfikowaną tak długo, dopóki w drodze ustawodawstwa krajowego nie będą wydane stanowcze postanowienia co do użycia tej sumy w myśl §. 2. b. ustawy z 20. Czerwca 1888. Nr. 95. Dz. pr. p.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi Skarbu.

Re z o l u c y a.

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi Wielkiem Księstwem Krakowskiem, mając sobie przekazany wniosek rządowy o wykupnie propinacyi, wyraża przekonanie, że wykupno propinacyi, uwzględniające słuszne żądania uprawnionych, a nienarażające kraju na straty, byłoby pożądane.

Przedłożenie rządowe, zmieniające postanowienia ustawy krajowej z 30. Grudnia 1875 o zniesieniu prawa propinacyi, udziela Sejm Wydziałowi krajowemu z poleceniem:

I. porozumienia się z c. k. Rządem co do samej podstawy zniesienia prawa propinacyi, a mianowicie przez zaprowadzenie na rzecz propinacyjnego funduszu opłat licencyjnych od wyszynku, i dodatków do rządowego podatku spirytusowego;

II. zbadania projektu rządowego, jak też wniosków komisji przedłożonych, pod względem:

- a) planu finansowania i tegoż oddziaływania na fundusz krajowy,
- b) sprawiedliwego, a nabytym prawom odpowiedniego, odszkodowania uprawnionych,
- c) zarządu funduszem propinacyjnym, ewentualnie propinacyą przez kraj nabytą.

III. aby przed ponownem zebraniem Sejmu sprosił członków komisji propinacyjnej jako ankietę i wynik rukowań, i badań ad I. i II. wymienionych jej przedłożył.

Sprawozdanie odnośne przedłoży Wydział krajowy Sejmowi na jednym z najbliższych posiedzeń.

Następnie odczytuje sprawozdawca dalszy wniosek komisji:

Wszystkie w tej sprawie do Wys. Sejmu wniesione petycje, oraz wniesione wprost do komisji projekta i wnioski, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną nad powyższymi wnioskami komisji i oznajmia że do głosu w tym przedmiocie zapisani są posłowie: Abrahamowicz, Merunowicz i J. E. p. Grocholski.

Z powodu nieobecności w Izbie pp. Abrahamowicza i Merunowicza Marszałek udziela głosu J. E. p. Grocholskiemu, który przemawia.

J. E. p. Grocholski wnosi następującą poprawkę do projektu komisyjnego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Artykuł I. przedłożonej ustawy ma brzmieć:

W myśl §. 2. b. ustawy państwowej z 20. Czerwca 1888. Nr. 95. Dz. pr. p. upoważnia się Wydział krajowy do podniesienia ze Skarbu państwa przyznanej postanowieniem tej ustawy uprawnionym w Galicyi do propinacyi, jako odszkodowanie za przewidziany ubytek w dochodach propinacyjnych, przypadającej do wypłaty za czas od 1. Września 1888. do 31. Sierpnia 1889. sumy jednego miliona złotych wal. austr. i poleca mu się, aby sumę tę fruktyfikował na rzecz uprawnionych do propinacyi tak długo, dopóki w drodze ustawodawstwa krajowego nie będzie wydane odmienne postanowienie.

Przemawia p. Abrahamowicz.

Podczas przemówienia p. Abrahamowicza przewodnictwo obejmuje zastępca Marszałka krajowego.

Posel Abrahamowicz stawia następujące wnioski:

„Ustęp I. rezolucyi proponowanej przez komisję ma brzmieć:

„I. porozumienia się z c. k. Rządem, co do samej podstawy zniesienia prawa propinacyi, a mianowicie przez zaprowadzenie na rzecz propinacyjnego funduszu opłat licencyjnych od wyszynku i opłat od napojów gorących (Geistige Getränke.)“

„Po ustępie I. rezolucyi zamieścić należy jako punkt II. następujący ustęp:

„II. porozumienia się z c. k. Rządem, czy i o ile c. k. Rząd byłby skłonnym w razie wykupu prawa propinacyi przeprowadzić w drodze konstytucyjnej uwolnienie od wszelkich podatków dochodowych istniejących, lub zaprowadzić się mogących, tudzież należności skarbowych. całej tej operacyi finansowej.“

„Jako ustęp III. zamieścić należy ustęp II. komisyjny dosłownie“.

Przemawia p. Antoniewicz.

Przemawia p. Merunowicz.

Podczas przemówienia posła Merunowicza Marszałek odbiera przewodnictwo napowrót.

Przemawia J. E. p. Grocholski.

Przemawia Radea dworu p. Karasiński jako komisarz rządowy.

Przemawia p. Lasocki i stawia następujący wniosek:

We wstępie rezolucyi po słowach: „a nie narażające kraju na straty“ zamieścić należy wyrazy: „ogółu zaś społeczeństwa w kraju na upadek moralny i wyzyskiwanie.“

Przemawia p. Adam Jędrzejowicz.

Przemawia p. Lasocki powtórnie.

Przemawia p. Merunowicz dla faktycznego sprostowania.

Przemawia sprawozdawca i przyjmuje imieniem komisji poprawkę J. E. p. Grocholskiego jako artykuł I. proponowanej przez komisję ustawy, tudzież pierwszą poprawkę p. Abrahamowicza, ażeby punkt I. proponowanej przez komisję rezolucyi, brzmiał:

I. porozumienia się z c. k. rządem co do samej podstawy zniesienia prawa propinacyi, a mianowicie przez zaprowadzenie na rzecz propinacyjnego funduszu opłat licencyjnych od wyszynku i opłat od napojów gorących (Geistige Getränke).

Przystąpiono do rozprawy szczegółowej.

Marszałek poddaje do poparcia zgłoszone poprawki a to pp. J. E. Grocholskiego, Abrahamowicza i Lasockiego.

Izba popiera dostatecznie poprawki p. J. E. p. Grocholskiego i p. Abrahamowicza — nie popiera zaś poprawki p. Lasockiego.

Sprawozdawca czyta Art. I. ustawy w brzmieniu następującem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Art. I.

W myśl §. 2. b. ustawy państwowej z 20. Czerwca 1888. Nr. 95. Dz. pr. p. upoważnia się Wydział krajowy do podniesienia ze Skarbu państwa przyznanej postanowieniem tej ustawy uprawnionym w Galicyi do propinacyi, jako odškodowanie za przewidziany ubytek w dochodach propinacyjnych, przypadającej do wypłaty, za czas od 1. Września 1888. do 31. Sierpnia 1889. sumy jednego miliona złotych wal. austr. i poleca mu się, aby sumę tę fruktyfikował na rzecz uprawnionych do propinacyi tak długo, dopóki w drodze ustawodawstwa krajowego niebędzie wydane odmienne postanowienie.

Izba uchwała art. I. zgodnie z wnioskiem J. E. p. Grocholskiego przyjętym przez komisję.

Sprawozdawca czyta art. II. tytuł i wstęp projektu ustawy.

Izba uchwała art. II. tytuł i wstęp ustawy, zgodnie w brzmieniu przez komisję proponowanem, powyżej na wstępie zamieszczonem.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu w brzmieniu następującem:

U s t a w a

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zawierająca postanowienia o użyciu bonifikacyi państwowej, przyznanej §. 2. b) ustawy państwowej z dnia 20. Czerwca 1888. Nr. 95. Dz. pr. p. na wynagrodzenie ubytku w dochodach propinacyjnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

Art. I.

W myśl §. 2. b. ustawy państwowej z d. 20. Czerwca 1888 Nr. 95. Dz. pr. p. upoważnia się Wydział krajowy do podniesienia ze Skarbu państwa przyznanej postanowieniem tej ustawy uprawnionym w Galicyi do propinacyi, jako odškodowanie za przewidziany ubytek w dochodach propinacyjnych, przypadającej do wypłaty za czas od 1. Września 1888 do 31. Sierpnia 1889 sumy jednego miliona złotych wal. austr. i poleca mu się, aby sumę tę fruktyfikował na rzecz uprawnionych do propinacyi tak długo

dopóki w drodze ustawodawstwa krajowego nie będzie wydane odmienne postanowienie.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi Skarbu.

Sprawozdawca czyta:

Re z o l u c y a.

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, mając sobie przekazany wniosek rządowy o wykupnie propinacyi, wyraża przekonania, że wykupno propinacyi, uwzględniające słuszne żądania uprawnionych, a nienarażające kraju na straty, byłoby pożądanę.

Przedłożenie rządowe, zmieniające postanowienie ustawy krajowej z d. 30. grudnia 1875 o zniesieniu prawa propinacyi, udziela Sejm Wydziałowi krajowemu z poleceniem:

I. porozumienia się z c. k. Rządem co do samej podstawy zniesienia prawa propinacyi, a mianowicie przez zaprowadzenie na rzecz propinacyjnego funduszu opłat licencyjnych od wyszynku i od napojów gorących (Geistige Getränke).

Przemawia p. Popiel i stawia następującą poprawkę do wstępu proponowanej rezolucyi:

We wstępie rezolucyi słowa: „uwzględniające słuszne żądania uprawnionych, a narażające kraj na straty“, mają być zastąpione następującymi wyrazami:

„za sprawiedliwym wynagrodzeniem uprawnionych, a bez narażenia kraju na straty“.

Izba popiera dostatecznie powyższą poprawkę.

Przemawia p. Artur hr. Potocki.

Przemawia p. Popiel.

Przemawia JE. p. Grocholski.

Przemawia sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. Popiela.

Marszałek poddaje pod głosowanie wstęp do rezolucyi z przyjętą przez sprawozdawcę poprawką p. Popiela.

Izba uchwała wstęp (względnie alinę pierwszą) rezolucyi zgodnie z wnioskiem komisji i poprawką p. Popiela.

Marszałek poddaje pod głosowanie alinę drugą, punkt I. rezolucyi z poprawką p. Abraha-

mowicza, przyjętą przez sprawozdawcę imieniem komisji.

Izba uchwała ustęp 2. punkt I. rezolucyi zgodnie z wnioskiem komisji i z przyjętą poprawką p. Abrahamowicza.

Po otwarciu dyskusji nad punktem II. rezolucyi proponowanym przez komisję, Marszałek objaśnia, iż do tej rezolucyi odnosi się druga część wniosków p. Abrahamowicza, nad którą głosować należy przed wotowaniem II. punktu rezolucyi, proponowanego przez komisję.

Sprawozdawca oświadcza się przeciw drugiej części wniosków p. Abrahamowicza.

Marszałek przemawia pod względem formalnym i poddaje pod głosowanie wnioski p. Abrahamowicza w następującym brzmieniu:

III. porozumienia się z c. k. Rządem, czy i o ile c. k. Rząd byłby skłonny w razie wykupu prawa propinacyi przeprowadzić w drodze konstytucyjnej uwolnienie od wszelkich podatków dochodowych istniejących, lub zaprowadzić się mogących, tudzież należitości skarbowych, całej tej operacji finansowej.

Izba uchwała punkt II. rezolucyi zgodnie z wnioskiem p. Abrahamowicza.

Sprawozdawca czyta punkt II. rezolucyi w brzmieniu przez komisję proponowanem, który w skutek przyjęcia wniosku p. Abrahamowicza, będzie ustępem III.:

III. zbadania projektu rządowego, jak też wniosków komisji przedłożonych, pod względem:

- a) planu finansowania i tegoż oddziaływania na fundusz krajowy,
- b) sprawiedliwego, a nabytym prawom odpowiedniego, odszkodowania uprawnionych,
- c) zarządu funduszem propinacyjnym, ewentualnie propinacją przez kraj nabytą.

Przemawia p. Kozłowski i wnosi, ażeby słowa: „zbadania projektu rządowego“ poddać osobno pod głosowanie, a osobno dalszą część tego wiersza.

Marszałek objaśnia pod względem formalnym.

Przemawia p. Kozłowski ponownie.

Przemawiają pp. Stanisław Badeni, Adam Jędrzejowicz i Męciński.

Przemawia Marszałek i poddaje pod głosowanie dawny II., obecnie III. ustęp rezolucyi.

Izba uchwala ten ustęp zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

IV. aby przed ponownym zebraniem Sejmu sprosił członków komisji propinacyjnej jako ankietę i wynik rokowań i badań ad I., II. i III. wymienionych, jej przedłożył.

Sprawozdanie odnośnie przedłoży Wydział krajowy Sejmowi na jednym z najbliższych posiedzeń.

Izba uchwala ten ustęp zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta dalszy wniosek komisji:

„Wszystkie w tej sprawie do Sejmu wniesione petycje, oraz wniesione wprost do komisji projekta i wnioski, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania.“

Izba uchwala zgodnie z powyższym wnioskiem bez rozprawy.

Przemawia p. Chrzanowski i wnosi przystąpienie do trzeciego czytania uchwalonej rezolucji.

Przemawiają pp. Henzel i Romanowicz pod względem formalnym.

Izba w głosowaniu uchwala przystąpienie do trzeciego czytania uchwalonej rezolucji i uchwala takową w trzecim czytaniu w brzmieniu następującem:

Re z o l u c y a.

Sejm Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, mając sobie przekazany wniosek rządowy o wykupnie propinacji, wyraża przekonanie, że wykupno propinacji, za sprawiedliwym wynagrodzeniem uprawnionych, a bez narażenia kraju na straty, byłoby pożądane.

Przedłożenie rządowe, zmieniające postanowienia ustawy krajowej z 30. Grudnia 1875 o zniesieniu prawa propinacji, udziela Sejm Wydziałowi krajowemu z poleceniem:

I. porozumienia się z c. k. Rządem co do samej podstawy zniesienia prawa propinacji, a mianowicie przez zaprowadzenie na rzecz propinacyjnego funduszu opłat licencyjnych od wyszynku i opłat od napojów gorących (Geistige Getränke).

II. porozumienia się z c. k. Rządem, czy i o ile c. k. Rząd byłby skłonny, w razie wykupu prawa propinacji przeprowadzić w drodze konstytucyjnej, uwolnienie od wszelkich podatków dochodowych istniejących, lub zaprowadzić się mogących, tudzież należytości skarbowych całej tej operacji finansowej.

III. zbadania projektu rządowego, jak też wniosków komisji przedłożonych, pod względem:

- a) planu finansowania i tegoż oddziaływania fundusz krajowy,
- b) sprawiedliwego, a nabytym prawom odpowiedniego, odszkodowania uprawnionych,
- c) zarządu funduszem propinacyjnym, ewentualnie propinacją przez kraj nabytą.

IV. aby przed ponownym zebraniem Sejmu sprosił członków komisji propinacyjnej jako ankietę i wynik rokowań i badań ad I. II., i III. wymienionych, jej przedłożył.

Sprawozdanie odnośnie przedłoży Wydział krajowy Sejmowi na jednym z najbliższych posiedzeń.

Marszałek zamyka posiedzenie i naznacza następne na dziś, godzinę 7. wieczorem z dalszym porządkiem dziennym.

Koniec posiedzenia o godz. 3 min. 10 po południu.

Marszałek krajowy:

Jan Tarnowski w. r.

Sekretarze:

Stanisław Badeni w. r.

Adam Jędrzejowicz w. r.

